

FÆRRE KJEMISKE AKTIVE STOFFER I FREMTIDEN

**Norge har det samme regelverket på plantevernmiddelområde som EU.
Ved revurdering av aktive stoffer ser vi at mange av de aktive stoffene ikke får
fornytt godkjenning, samtidig som det blir godkjent få nye aktive stoffer.**

Tekst: **Anne G. Kraggerud**, Norsk Landbruksrådgiving, **Niels Enggaard Klausen**, HortiAdvice Danmark

Det er laget en rapport på utviklingen innen aktive stoffer i EU i perioden fra 2011-2022. Hovedpunktene fra rapporten gjengis her. Utviklingen av aktive stoffer i EU påvirker også oss i Norge, vi må forsøke å finne alternative måter å bekjempe skadegjørere på.

LITT OM AKTIVE STOFFER

Aktive stoffer, som finnes i plantevernmidlene, godkjennes på EU nivå. Når det aktive stoffet er godkjent åpner det for muligheten for at midler som inneholder disse aktive stoffene kan godkjennes. Langt fra alle aktive stoffer er godkjent i Den Nordre Sonen som Norge tilhører. Dette medfører at tilgangen på midler er mindre enn i mange andre EU Land. I artikkelen beskrives tre ulike typer aktive stoffer. Kjemiske stoffer, biologisk aktive stoffer (plan-teekstrakter, feromoner, mikrobiologiske midler) og bassistoffer.

Uansett type aktivt stoff, så skal alle innen en tidsperiode revurderes i EU. Det vil si at man på ny skal vurdere om det

aktive stoffet fortsatt kan brukes etter någjeldende godkjenningsbetingelser.

Bakgrunnen for at aktive stoffer blir borte kan være at firmaene velger å ikke søke om fornytt godkjenning. Dette kan enten være fordi salget av middelet med det aktive stoffet er for lite, eller at firmaene vet at det aktive stoffet ikke vil tilfredsstille kravene for å få en fornytt godkjenning. Men det skjer også at aktive stoffer som er søkt om godkjennelse blir avvist av EU.

FÆRRE KJEMISKE AKTIVE STOFFER

I perioden fra 2011 til 2022 er det i EU blitt borte 118 aktive stoffer. I den samme perioden er det også godkjent nye aktive stoffer, men det er i hovedsak biologiske aktive stoffer og bassistoffer. Vi har en utvikling med færre aktive stoffer samlet sett, og forholdet mellom tradisjonell kjemi og biologiske midler endres. På figur 1 vises nye godkjenninger av aktive stoffer. Fra at det utelukkende ble godkjent kjemiske aktive stoffer, godkjennes det nå kun

biologiske aktive stoffer og basisstoffer. Det er ikke godkjent ett nytt kjemisk aktivt stoff i EU siden 2019.

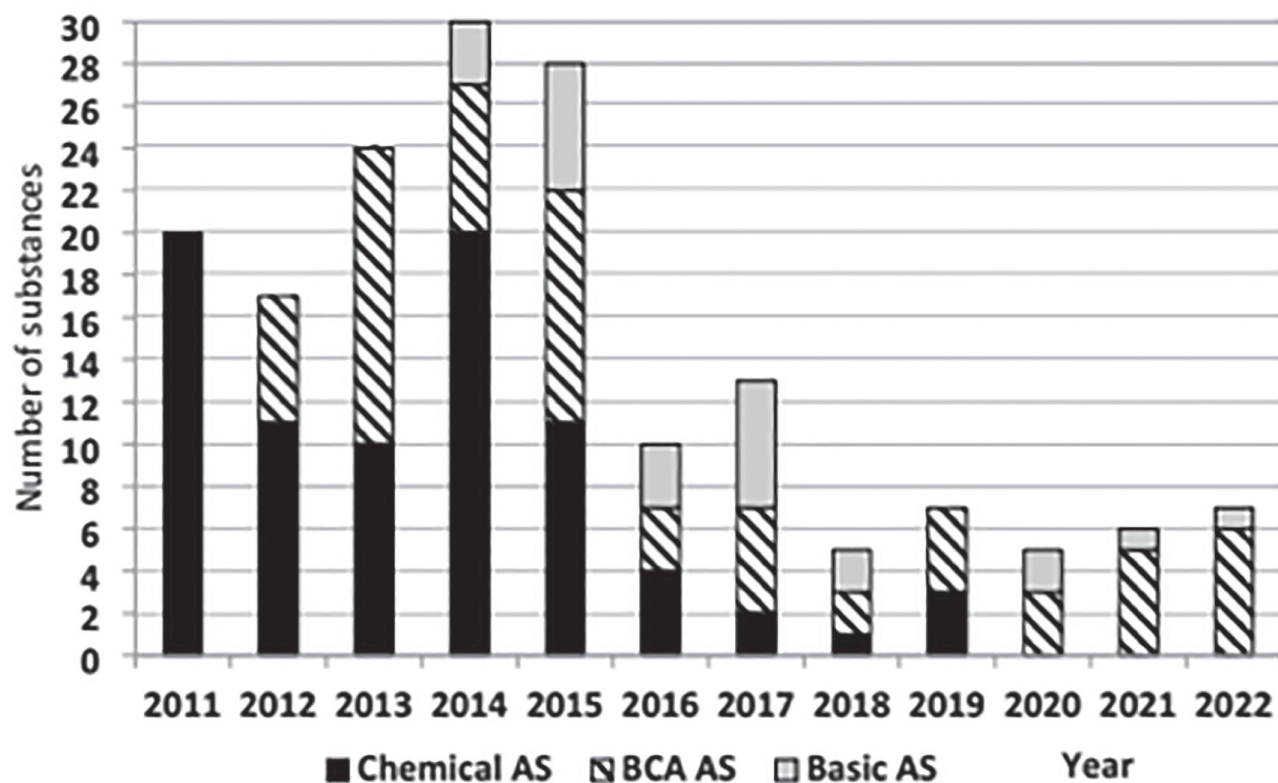
MIDLER FORSVINNER

Når et aktivt stoff ikke blir søkt fornytt godkjent eller ikke får fornytt godkjenning, så blir alle midler med dette aktive stoffet trukket fra markedet. Det er maksimalt 18 måneders avviklingsperiode, men perioden kan være kortere om det aktive stoffet er forbundet med fare. Blir et aktivt stoff godkjent i EU kan midler med dette aktive stoffet godkjennes, dersom middelet er søkt og tilfredsstiller nasjonale krav.

På figur 2 sees antall aktive stoffer som har blitt borte. Svarte søyler er kjemisk aktive stoffer og de stripete er biologiske aktive stoffer. Årsaken er en blanding at de ikke er søkt eller er blitt avvist.

NORGE

I Norge merker vi godt at midler er blitt borte. Siden 2019 har ca 20 yrkespreparater mistet sin godkjenning eller blitt truk-

Figur 1: Utviklingen av godkjente aktive stoffer i EU i perioden 2011-2022. Fra at det utelukkende ble godkjent kjemiske aktive stoffer (svarte søyler), godkjennes det nå kun biologiske aktive stoffer (stripete søyler) og basisstoffer (grå søyler). Samtidig godkjennes det mye færre aktive stoffer. (Kilde: Dr. Patrice A. Marchand)

Tlf. 69 26 46 50

Larkollveien 10, 1570 Dilling
post@vvparts.no

Leverandør av varmeprodukter siden 1985

**Olje-gass-bio
fyrkjeler-brennere**

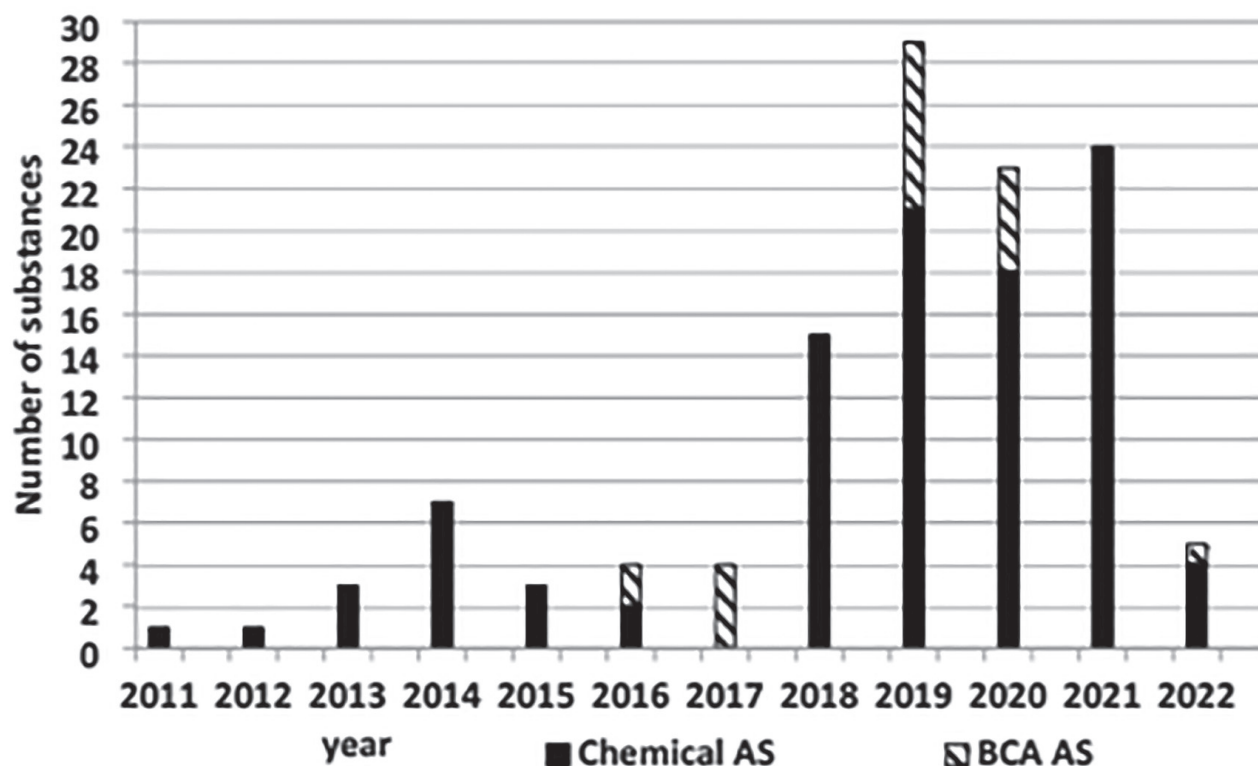
RIELLO

pumper til vann

DAB
WATER*TECHNOLOGY

**Varmluftsvifter / luftporter
fancoils**

SONNIGER
Heater

Figur2: Antall aktive stoffer som ved revurdering i EU ikke har fått fornyet godkjenning i perioden 2011-2022. Det er særlig i de siste årene at mange aktive stoffer ikke er blitt godkjent, og dermed forsvinner preparater som inneholder disse aktive stoffene. Svarte søyler er kjemisk aktive stoffer, stripete søyler er biologisk aktive stoffer. (Kilde: Dr. Patrice A. Marchand)

ket fra markedet. Trenden med flere biologiske midler enn nye tradisjonelle kjemiske midler er også synlig her i Norge. I 2024 er det per august godkjent 5 ny biologiske midler og ett nytt kjemiske middel.

NLR jobber kontinuerlig for å bedre plantevernssituasjonen, blant annet gjennom å søke om utvidet godkjenning (minor use) av plantevernmidler som ikke har spesialkulturer på etikettene. Det søkes også om midlertidig tillatelser (dispensasjon), men dette gis kun i nødstilfeller og helst bare for ett år og er ingen varig løsning.

I tillegg jobbes det med å se på muligheten for å få mest mulig effekt av de biologiske midlene ved å teste ut hvordan en kan bruke de på en best mulig måte. Vi ser at det vil bli enda mer viktig med god sprøyteteknikk og god dekning av kulturen for å oppnå effekt. Det er også ofte behov for forebyggende og flere behandlinger, og mange biologiske midler forut-

setter optimale forhold for å være effektive. For å få mere kunnskap om bruken av alternative midler jobbes det med forskning i nasjonal regi samt i ØKS Interregprosjektet sammen med Danmark og Sverige. Kunnskapsdeling blir helt sentralt når vi skal tilpasse den integrerte plantevernstrategien til de nye aktive stoffene. ■

Les hele rapporten

Hele artikkelen om færre aktive stoffer kan leses (på engelske) i denne linken:

<https://link.springer.com/article/10.1007/s11356-022-24057-7>

NLR

NLR jobber kontinuerlig for å bedre plantevernssituasjonen, blant annet gjennom å søke om utvidet godkjenning (minor use) av plantevernmidler som ikke har spesialkulturer på etikettene. I tillegg jobbes det med å få mest mulig effekt av de biologiske midlene ved å teste ut hvordan en kan bruke de på en best mulig måte. Arbeidet foregår i nasjonal regi samt i ØKS Interregprosjektet sammen med Danmark og Sverige.

Interreg

Delfinansiert av Den europeiske union

Öresund-Kattegat-Skagerrak